

RAPPORT

Brannstatistikk 2017

Tall fra rapporteringsløsningen (BRIS) fra
brann- og redningsvesenet til DSB

1	Om BRIS	3
2	Brann- og redningsvesenets oppgavespekter i tall	3
3	Mer om branner i bygning og brannhindrende tiltak komfyr i bygninger	7
4	Mer om boligbrannene og brannhindrende tiltak komfyr i bolig	8
4.1	Brannsted	8
4.2	Tid på døgnet	9
4.3	Måned	9
4.4	Fylke.....	10
4.5	Antatt arnested	11
4.6	Hva brannen startet i	12
4.7	Tennkilde	13
4.8	Hvordan brannen startet	15
4.9	Hvordan boligbrannene først ble oppdaget	16
4.10	Personer til stede ved brannstart	16
4.11	Risikogrupper	18
5	Konsekvenser av brann	18
5.1	Omkomne personer	18
5.2	Skadde personer	19
5.3	Branner i særskilte brannobjekter, fredede og verneverdige bygninger mv.	20

1 OM BRIS

DSB presenterer her brannstatistikk for det andre hele året med BRIS, rapporteringsløsningen fra brann- og redningsvesenet til DSB. Rapporten baserer seg på oppdrag som er godkjente pr. 22/1-18, dvs. at noen oppdrag som ikke har blitt godkjent av brann- og redningsvesenene innen tidsfristen på 14 dager kan mangle. Data baserer seg gjennomgående på brannvesenets vurderinger av brannsted og brannens art.

BRIS er et rapporteringssystem med oversikt over hvilke oppdrag brann- og redningstjenesten håndterer. Tallene som presenteres her er tall på landsbasis, og vi ber lokalpressen ta kontakt med lokalt brannvesen for tall som berører deres område.

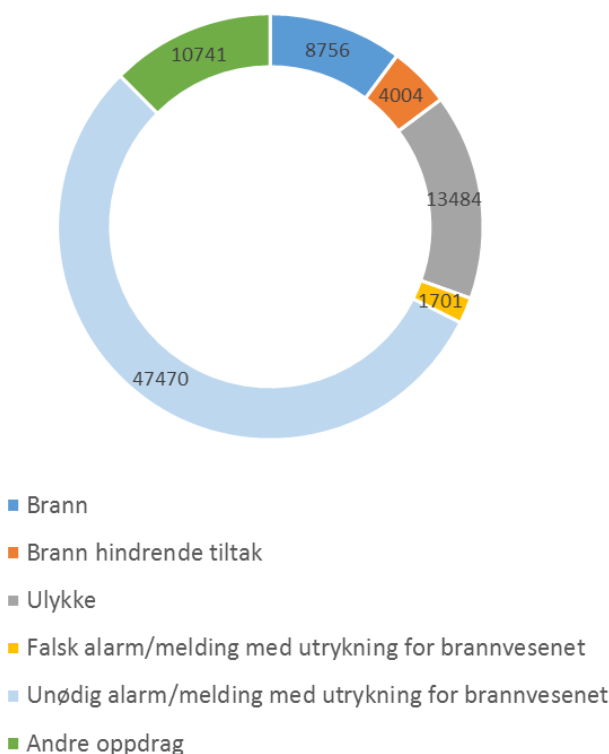
Alle oppdrag som registreres i 110-sentralenes oppdragshåndteringsverktøy overføres automatisk til BRIS. Dette letter rapporteringen for ansatte i brann- og redningsvesenene. Dataene som samles inn via BRIS skal gi et bedre grunnlag for å drive forebyggende arbeid, samt for å utvikle brann- og redningstjenesten både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Salten Brann tok i bruk nødnett og BRIS 27 april 2016. Kun i figur 1 og 2 er tall for Salten for perioden 1 januar til 26 april inkludert. Dvs. at en del av forklaringen på forskjeller mellom 2017- og 2016-tall i de kommende kapitler/figurer skyldes dette.

2 BRANN- OG REDNINGSVESENETS OPPGAVESPEKTER I TALL

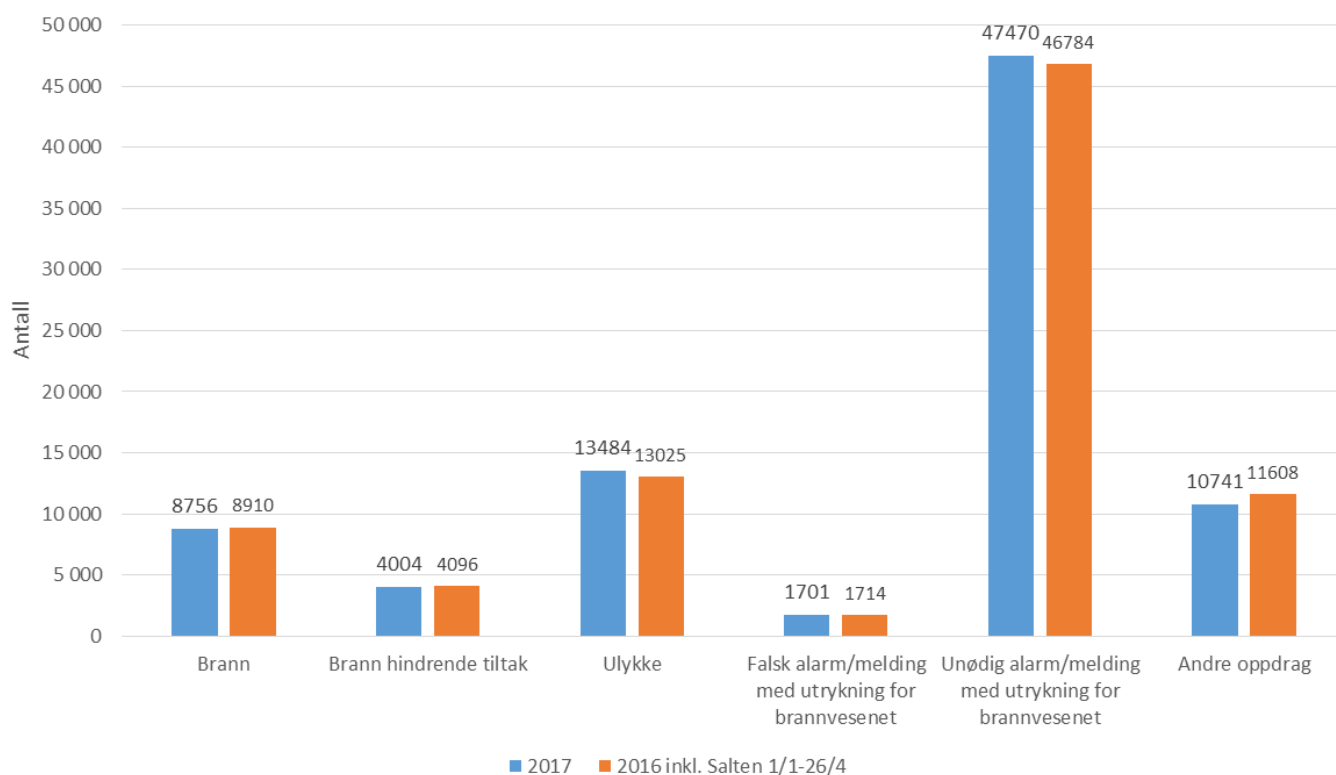
Brann- og redningsvesenene har mange flere oppgaver enn å slokke branner. Figuren nedenfor viser en grovinndeling av deres utrykninger i 2017.

Figur 1: Brann- og redningsvesenets utrykninger etter hovedtype. 2017

Figur 1 viser alle brann- og redningsvesenets utrykninger i 2017. Til sammen ble det rykket ut på snaut 86 200 oppdrag, noe som er på samme nivå som i 2016 (jf. figur 2). 57% av utrykningene var enten unødige eller falske alarmer eller meldinger, tilsvarende andelen året før. Drøyt 10% er branner og 5% brannhindrende tiltak, også dette som året før. "Brannhindrende tiltak annet" gjelder alt annet enn brannhindrende tiltak komfyr, for eksempel skumlegging, sjekk etter lynnedslag, undersøke svart kontakt mv.

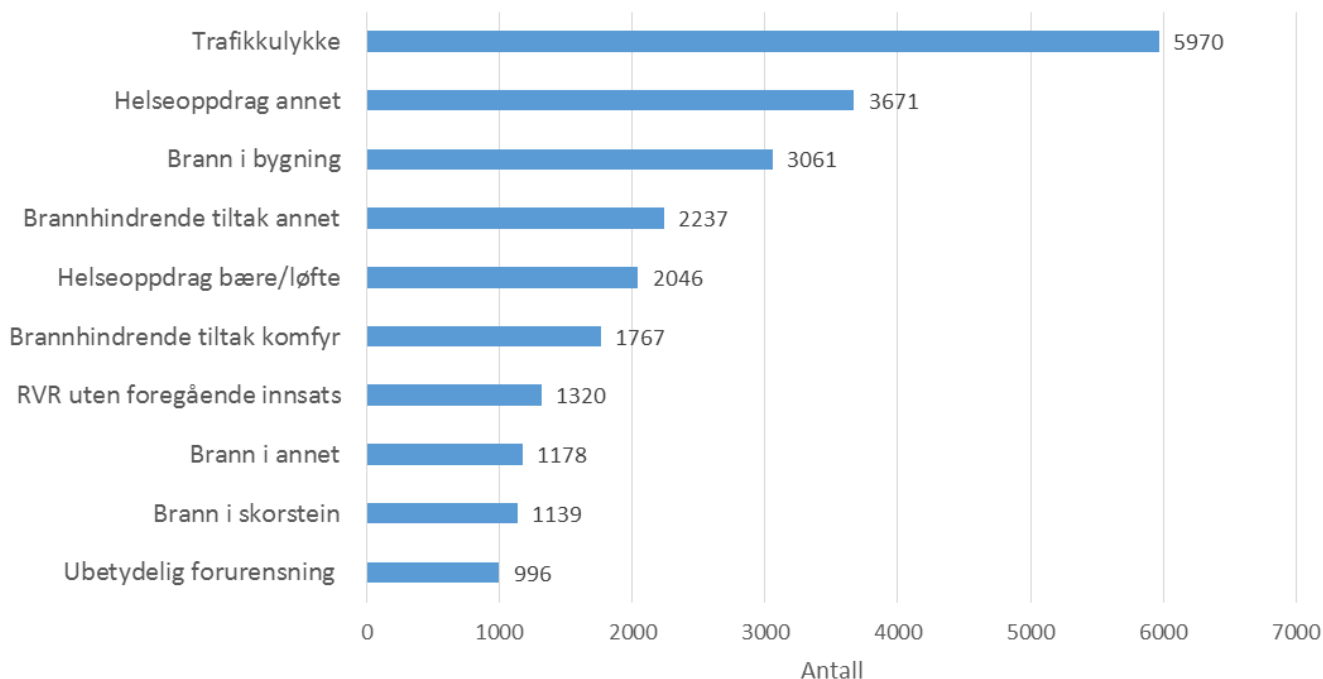
Figur 2: Brann- og redningsvesenets utrykninger etter hovedtype. 2017 vs. 2016

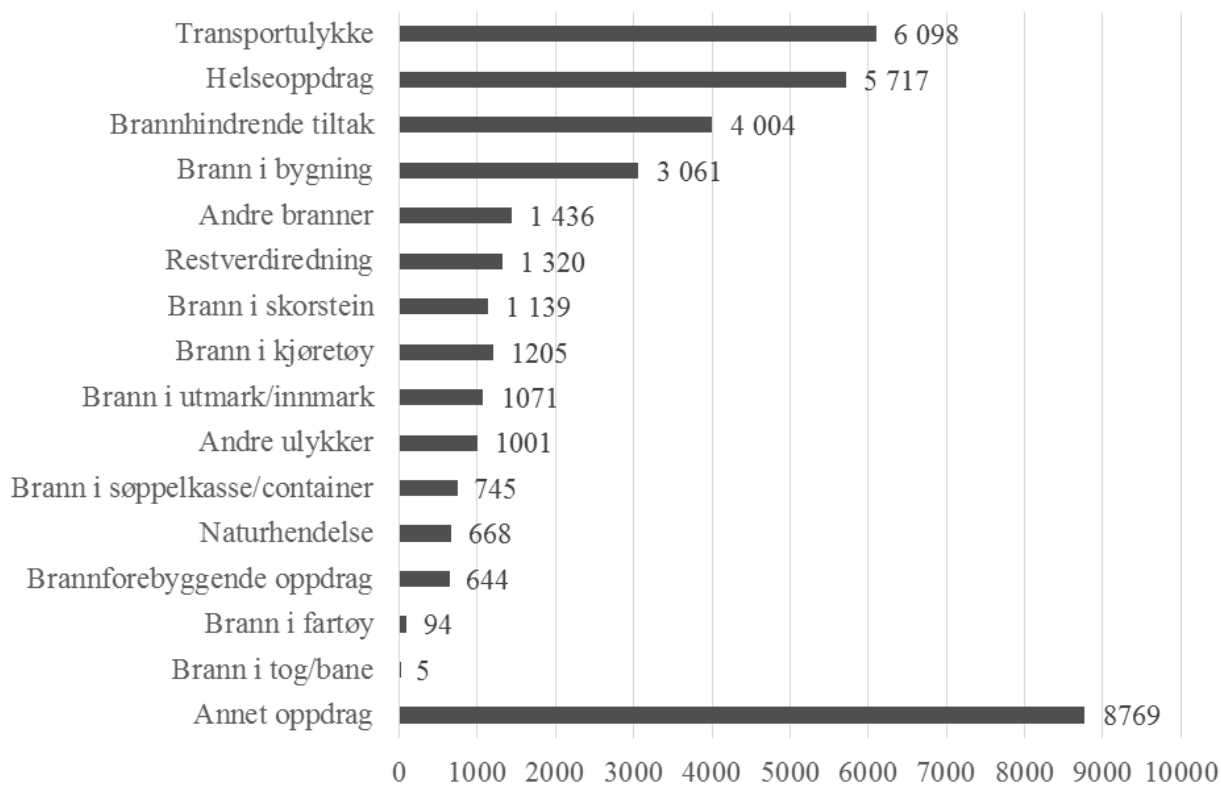
Brann- og redningsvesenene har mange ulike oppgaver. Figur 3a viser hvilke type oppdrag iht. det rykkes hyppigst ut på, sett bort i fra unødige og falske alarmer. Trafikkulykker er den største kategorien, med snaut 6 000 utrykninger, foran helseoppdrag med 5 700. I helseoppdrag ligger alt fra assistanse til ambulansetjeneste som bære-/løfteoppdrag til oppdrag der man rykker ut for å redde personer, eksempelvis ved bruk av hjertestarter, i vente på ambulanse. Det var 3 100 utrykninger til bygningsbranner i 2017. Merk at Brann Annet er en egen kategori, og den er ikke lik differansen mellom branner totalt og de andre spesifiserte brannene i denne grafen.

Hvis man samler de andre utrykningene enn brann i hovedkategorier, jf. tabell 3b, ser vi at brann- og redningsvesenet rykket ut på flest transportulykker (6 100), foran helseoppdrag (5 700), brannhindrende tiltak (4 000) og bygningsbranner (snaut 3 100).

Figur 3a: Topp-10 type oppdrag for brann- og redningsvesenet i 2017 (utenom unødige alarmer)

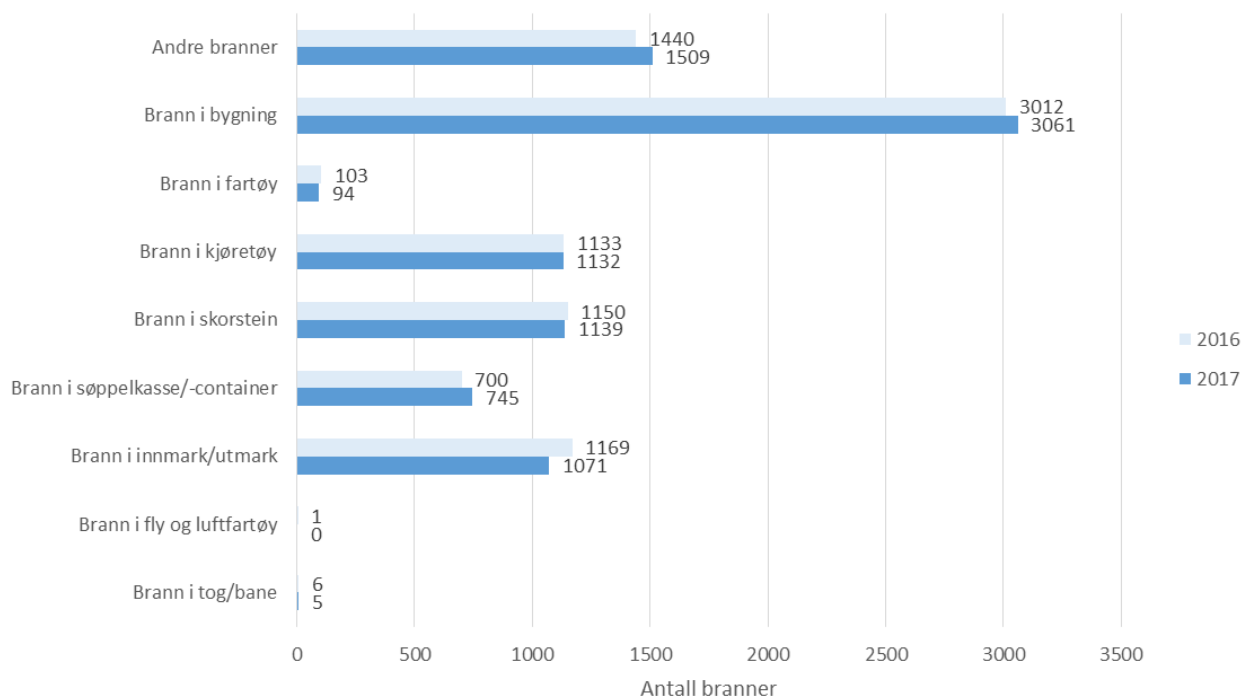
Figur 3b: Brann- og redningsvesenets utrykninger i 2017 etter type branner og andre hovedkategorier

Branner og brannhindrende tiltak

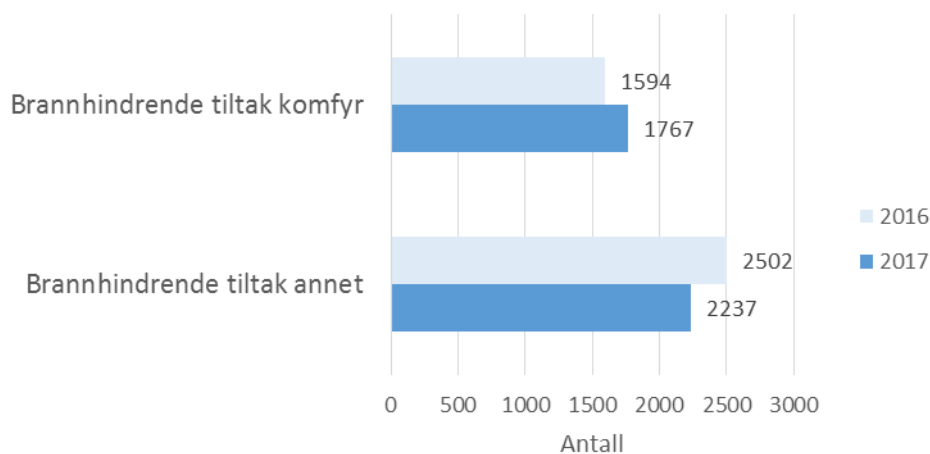
Hvis vi ser på fordelingen av de 8 756 brannene det ble rykket ut på i 2017, så sto bygningsbranner for 35%. Branner i kjøretøy og branner i skorstein utgjorde hver seg omtrent 13% av alle utrykninger til brann (se figur 4). Branner i innmark/utmark utgjorde drøyt 12%.

Figur 4: Utrykninger til branner, etter type brann. 2017 vs. 2016

Brannhindrende tiltak komfyr er branner og branntilløp som har blitt slukket av brann- og redningsvesenet før brannen har spredt seg til utenfor selve komfyren. Slike hendelser medførte 1 767 utrykninger i 2017, en oppgang på 10% fra 2016. Andre brannhindrende tiltak utgjorde 2 237, en nedgang på 12% (figur 5).

Figur 5: Type brannhindrende tiltak 2017 vs. 2016

3 MER OM BRANNER I BYGNING OG BRANNHINDRENDE TILTAK KOMFYR I BYGNINGER

Brannhindrende tiltak komfyr er branner og branntilløp som har blitt slukket før brannen har spredt seg til utenfor selve komfyren. Det at denne hendelsestypen er skilt ut fra bygningsbranner som en egen hendelsestype er et unntak fra regelen om at alle branner som starter inne i eller i tilknytning til en bygning skal ha hendelsestypen bygningsbrann. Eksempelvis er en brann som starter i et TV-apparat i en stue en bygningsbrann, selv om brannen aldri sprer seg utenfor selve TV-apparatet. I den følgende analysen inkluderes brannhindrende tiltak komfyr i bygnings-/boligbrannene, fordi dette i realiteten er branner/branntilløp inne i en bygning.

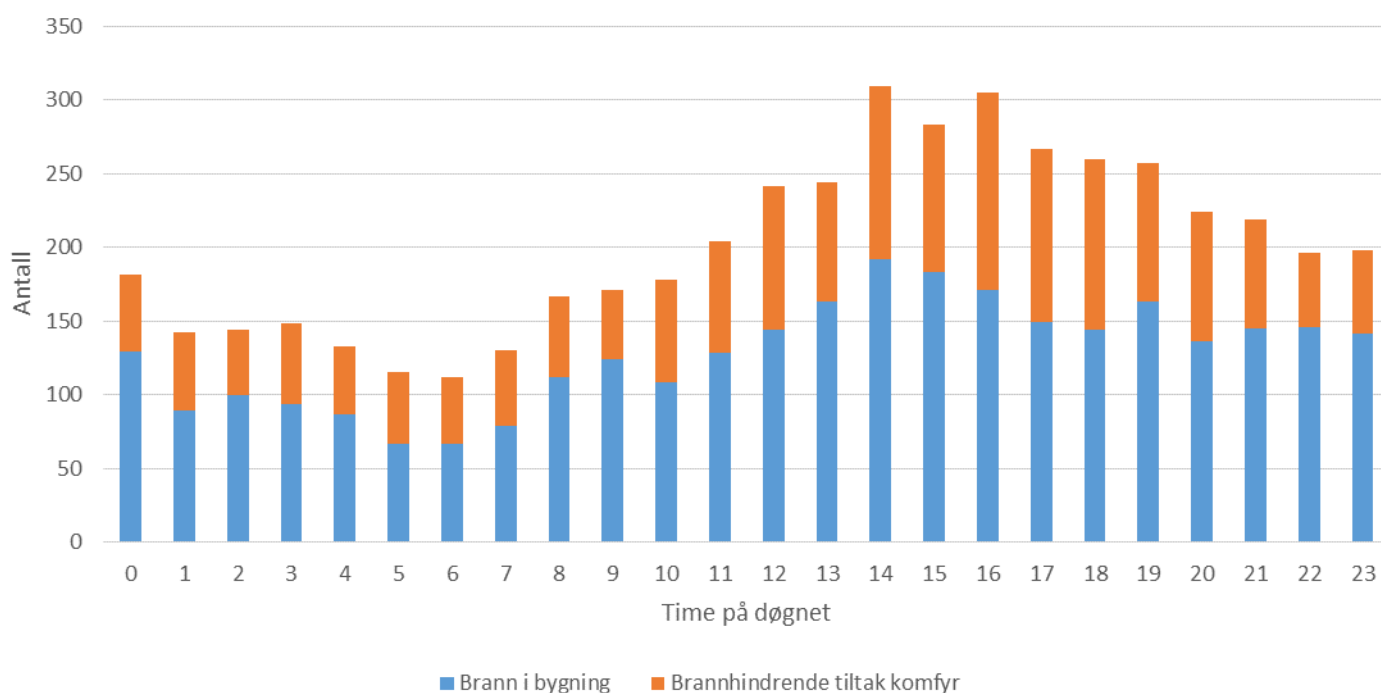
Tabell 1 gir en oversikt over branner i bygning og brannhindrende tiltak komfyr etter type bygning. Drøyt 69% av alle bygningsbranner var branner i bolig i 2017. Næring som fungerer som bolig er f.eks. sykehjem og fengsel.

Tabell 1: Branner i bygning og brannhindrende tiltak komfyr, etter type bygg. 2017

Type bygg	Brann i bygning	Brannhindrende tiltak komfyr	TOTALT
Bolig	1 825	1 514	3 339
Næring som fungerer som bolig	117	126	243
Annen næring	748	124	872
Andre bygninger	371	3	374
I alt	3 061	1 767	4 828

Disse drøyt 4 800 bygningsbrannene (inklusive brannhindrende tiltak komfyr) fordelte seg i 2017 på døgnetimer som vist i figur 6.

Figur 6: Fordeling av bygningsbranner og brannhindrende tiltak komfyr, etter time på døgnet. 2017

Hvis man deler døgnet grovt inn i tre 8-timers bolker, ser vi at andelen branner i bygning om natten (kl. 23-06.59) er 24,3%, andelen morgen/formiddag (kl. 7-14.59) er 34,1% og andelen på ettermiddag/kveld (kl. 15-22.59) er 41,6%. I forhold til 2016 fikk morgen/formiddag i 2017 en oppgang på 1,8 prosentpoeng, der den relative nedgangen ble jevnt fordelt for ettermiddag/kveld og natt.

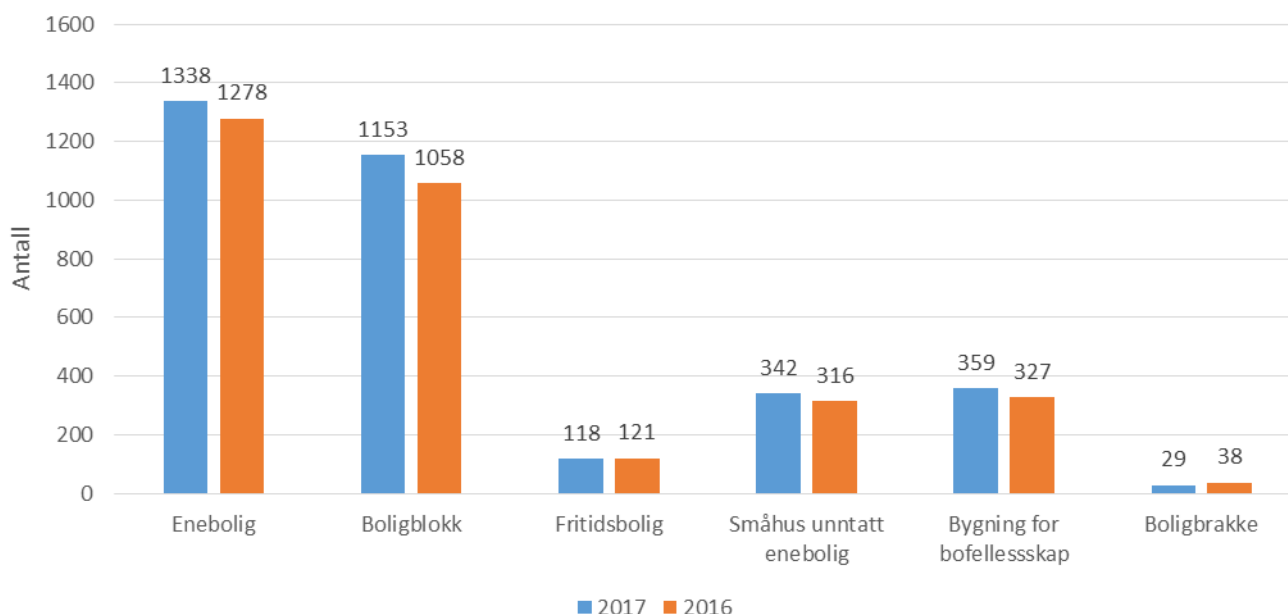
4 MER OM BOLIGBRANNENE OG BRANNHINDRENDE TILTAK KOMFYR I BOLIG

I dette kapitlet ser vi kun på den delen av bygningsbrannene og de brannhindrende tiltak komfyr som skjer i bolig. Med bolig mener vi både boenheter som er primærbolig og sekundærbolig. Boliger deles i kategoriene enebolig, boligblokk, bygning for bofellesskap, småhus unntatt enebolig, fritidsbolig og boligbrakke.

4.1 BRANNSTED

Figur 7 viser boligbrannene i 2017 etter type bolig. 40% av boligbrannene (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) skjedde i eneboliger i 2017. Dette er 60 flere enn året før, men en relativ nedgang på 0,7 prosentpoeng. Snaut 35% av boligbrannene (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) raket boligblokker. Til sammen står altså enebolig og boligblokk for 3 av 4 boligbranner.

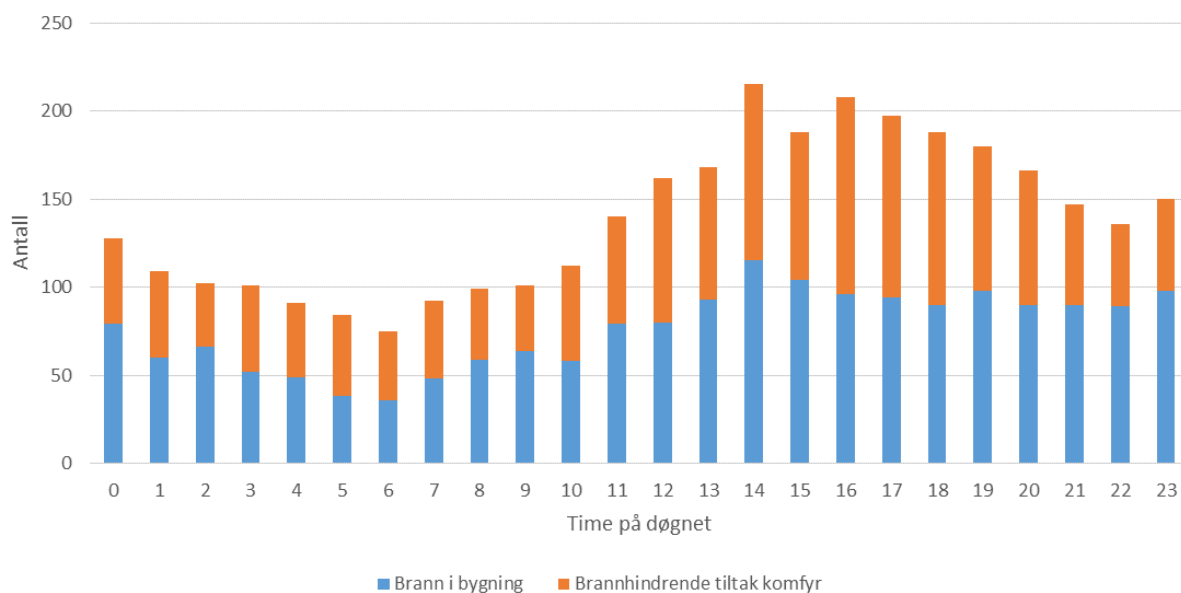
Figur 7: Boligbranner og brannhindrende tiltak i bolig, etter type bolig.
2017 vs. 2016

4.2 TID PÅ DØGNET

Hyppigheten av boligbranner (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) øker fra folk står opp på morgenen og utover dagen. Det skjer flest branner i bygning på ettermiddagen. En topp nås kl. 14-16, når folk kommer hjem til sin bolig, lager mat på komfyren og bruker elektriske apparater. Mellom kl. 14 og 20 er risikoen høyest. Men det er verdt å merke seg at boligbranner skjer i et betydelig omfang hele døgnet (se figur 8).

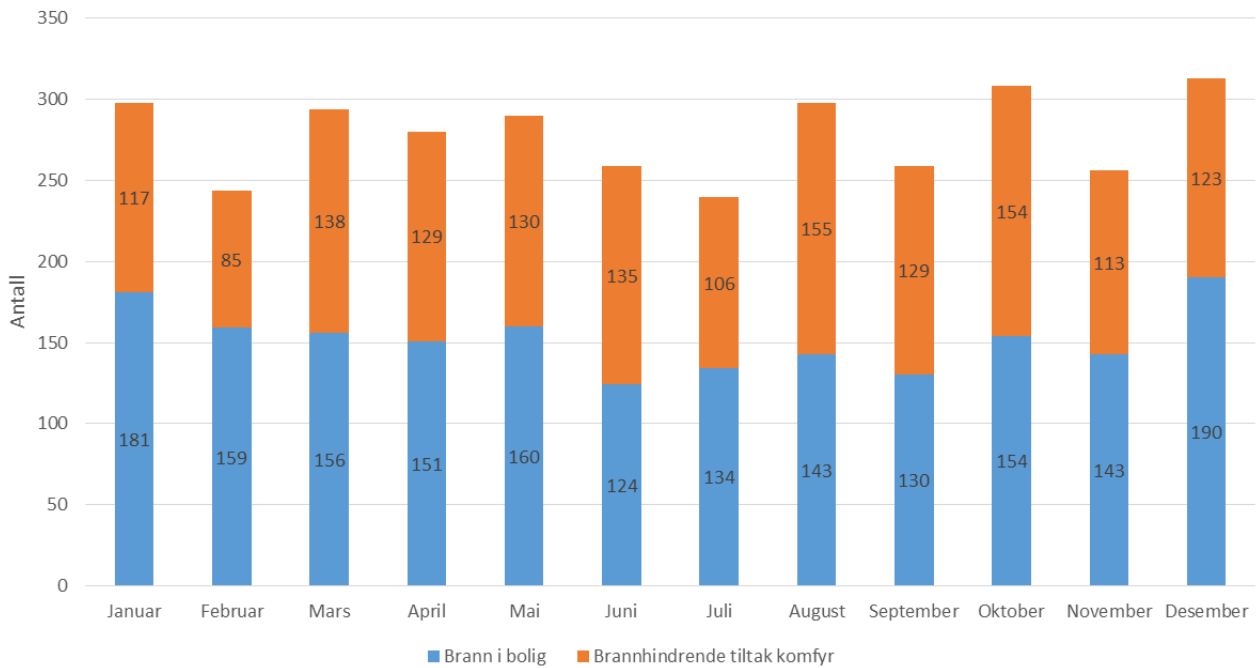
Figur 8: Fordeling av boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig etter time på døgnet. 2017

4.3 MÅNED

Det skjer flest boligbranner (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) i de kalde månedene. I 2017 lå spesielt Desember, Oktober, Januar og Mars høyt. Dette er alle måneder med 31 dager, vinteren er på sitt kaldeste, med krav til oppvarming av bolig, og folk er mer innendørs, noe som øker risikoen for at brann starter. Figur 9 viser månedsfordelingen av bygningsbrannene i 2017.

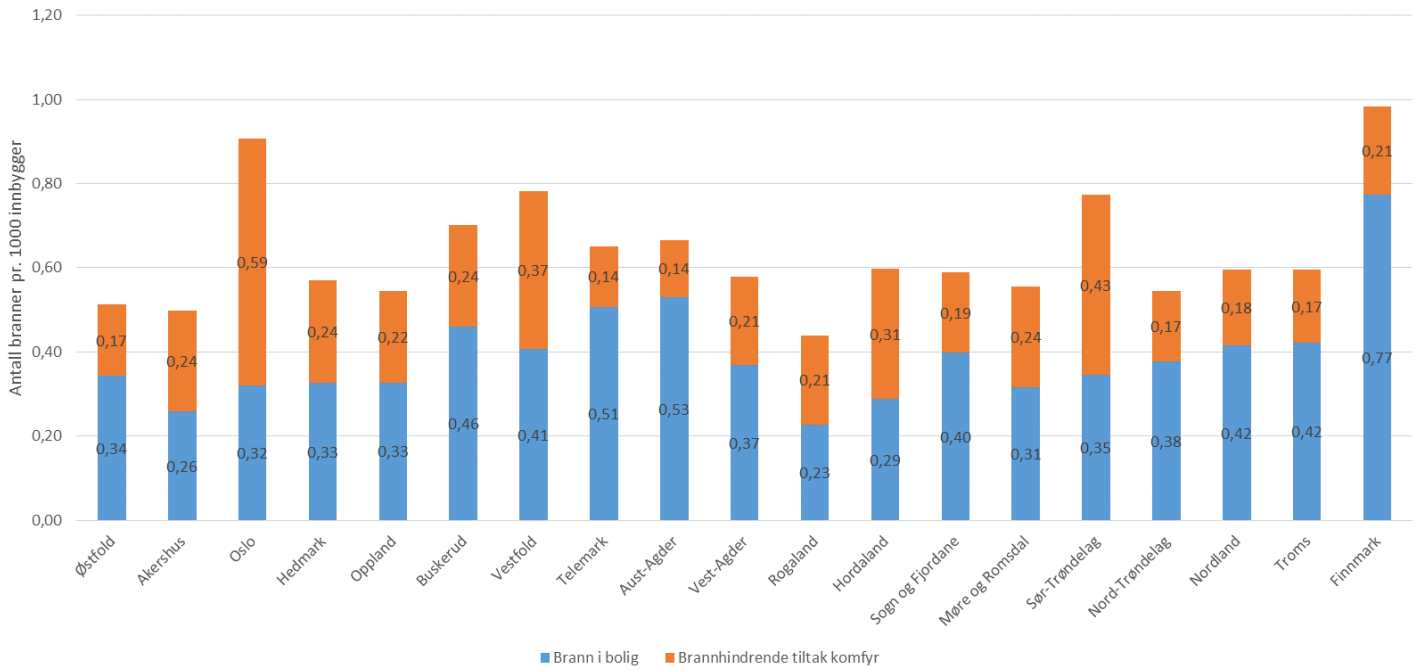
Figur 9: Brann i bolig og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. 2017, etter måned

4.4 FYLKE

Noen fylker viser seg å være overrepresentert på boligbrannstatistikken. Dette gjelder, som året før, spesielt Finnmark og Oslo (se figur 10). Noe av forklaringen på at Oslo ligger så høyt i forhold til resten av landet kan være flere automatiske brannalarmer, men dette sier ikke statistikken noe om. Lavest boligbrannfrekvens sett i forhold til innbyggertall i 2016 hadde Rogaland. Det er ingen signifikante forskjeller i forhold til landsdel.

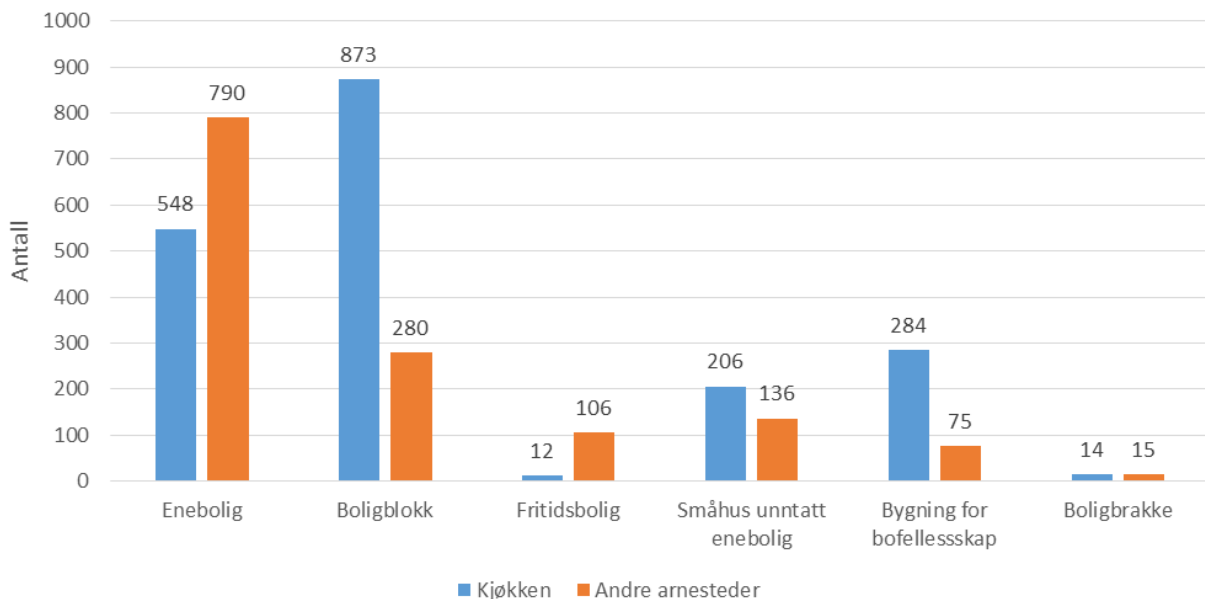
Figur 10: Branner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. Pr. 1000 innbygger, etter fylke. 2017

4.5 ANTATT ARNESTED

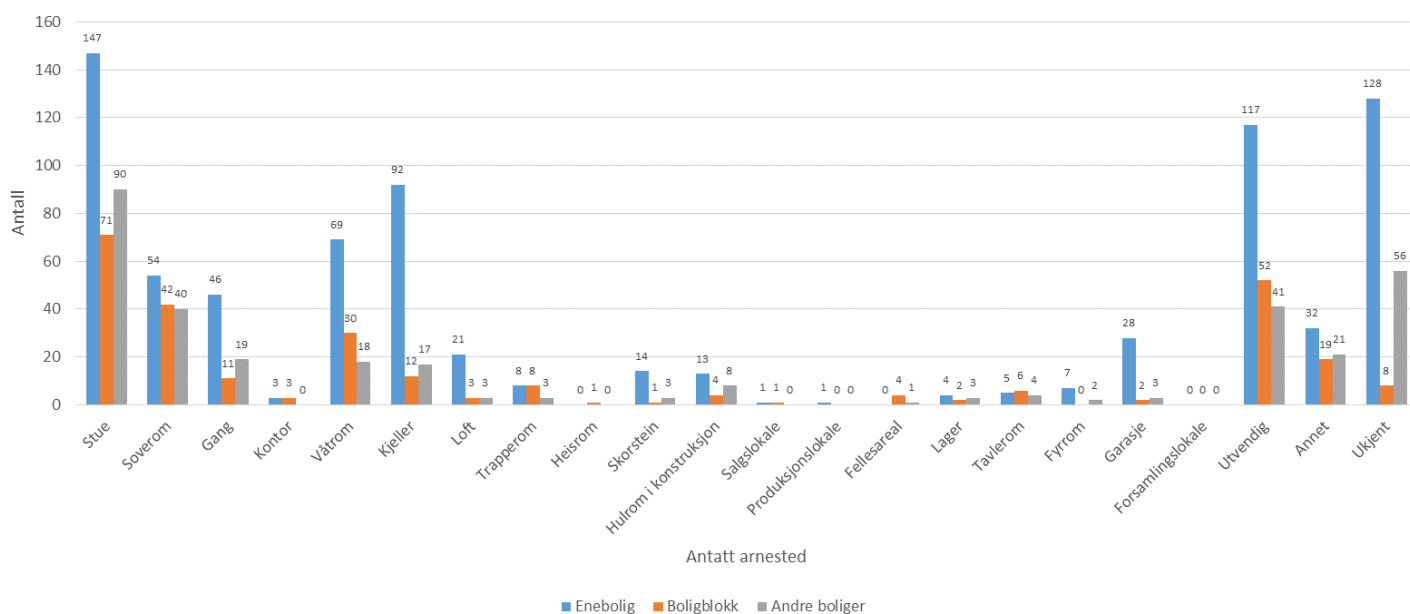
Arnestedet for en boligbrann er det stedet i boligen der brannen startet. Branner med arnested "kjøkken" sto for 58% av alle boligbranner i 2017. Hvis man ser på blokkleiligheter isolert utgjorde kjøkkenbrannene over 3 av 4 branner (se figur 11). Hovedårsaken til at andelen for kjøkken nå er større enn i historisk statistikk er at brannhindrende tiltak komfyr nå er en egen hendelsestype, som inkluderes i boligbrannstatistikken for denne rapporten i sin helhet.

Figur 11: Arnested "kjøkken" og andre arnesteder ved boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. 2017

For boligbranner med andre arnesteder enn kjøkken står stue for den klart største andelen. Deretter følger kategorien "Utvendig". For å komme i denne kategorien kreves det at brannen starter i objekt tilknyttet bygget. For eksempel kan dette være terrasse, balkong, planter eller annet som henger på byggets yttervegg, ting som står helt innat bygget mv. Selv om soverom er høyt representert når det gjelder dødsbranner, så er det ikke her brannfrekvensen er høyest (se figur 12).

Figur 12: Antall branner i bolig og brannhindrende tiltak komfyr i bolig etter antatt arnested. Andre arnesteder enn kjøkken. 2017

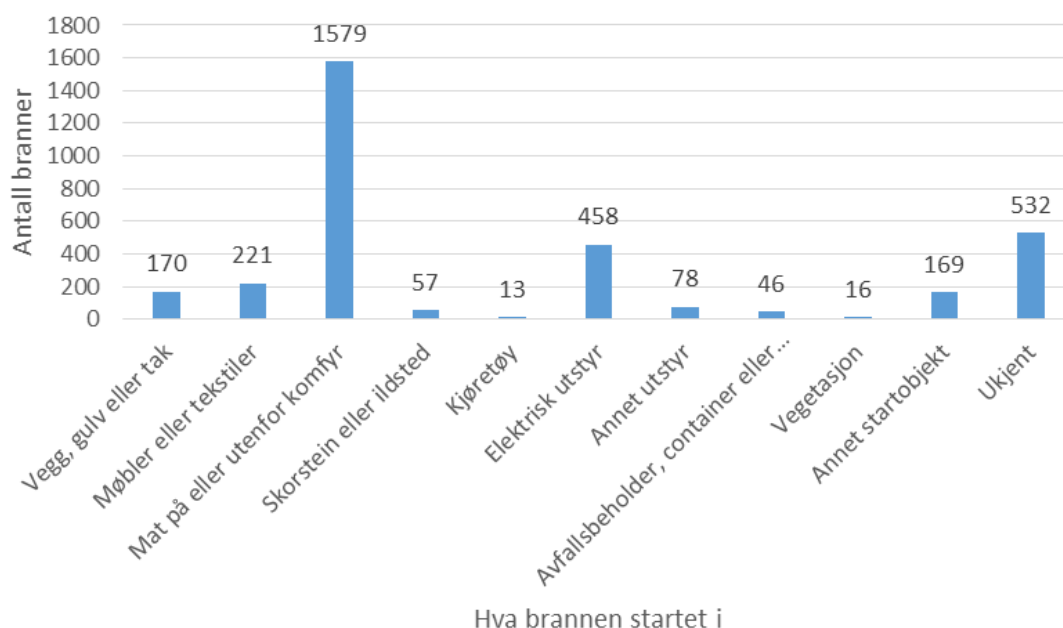

4.6 HVA BRANNEN STARTET I

"Hva startet brannen i" er en spesifisering av hva slags objekt brannen startet i. Dette kan ofte være vanskelig å fastslå i en hektisk situasjon på brannstedet, og må sees på som brann- og redningsvesenets vurdering der og da for hva brannen startet i.

Figur 13 viser at komfyrbranner dominerer sterkt, med en andel i 2017 på hele 56% av boligbrannene (inklusive brannhindrende tiltak komfyr) der det er kjent hva brannen startet i (eksklusive "Ukjent"). Deretter følger elektrisk utstyr, med en andel på 16%.

Figur 13: Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig.
Hva brannen startet i. 2017

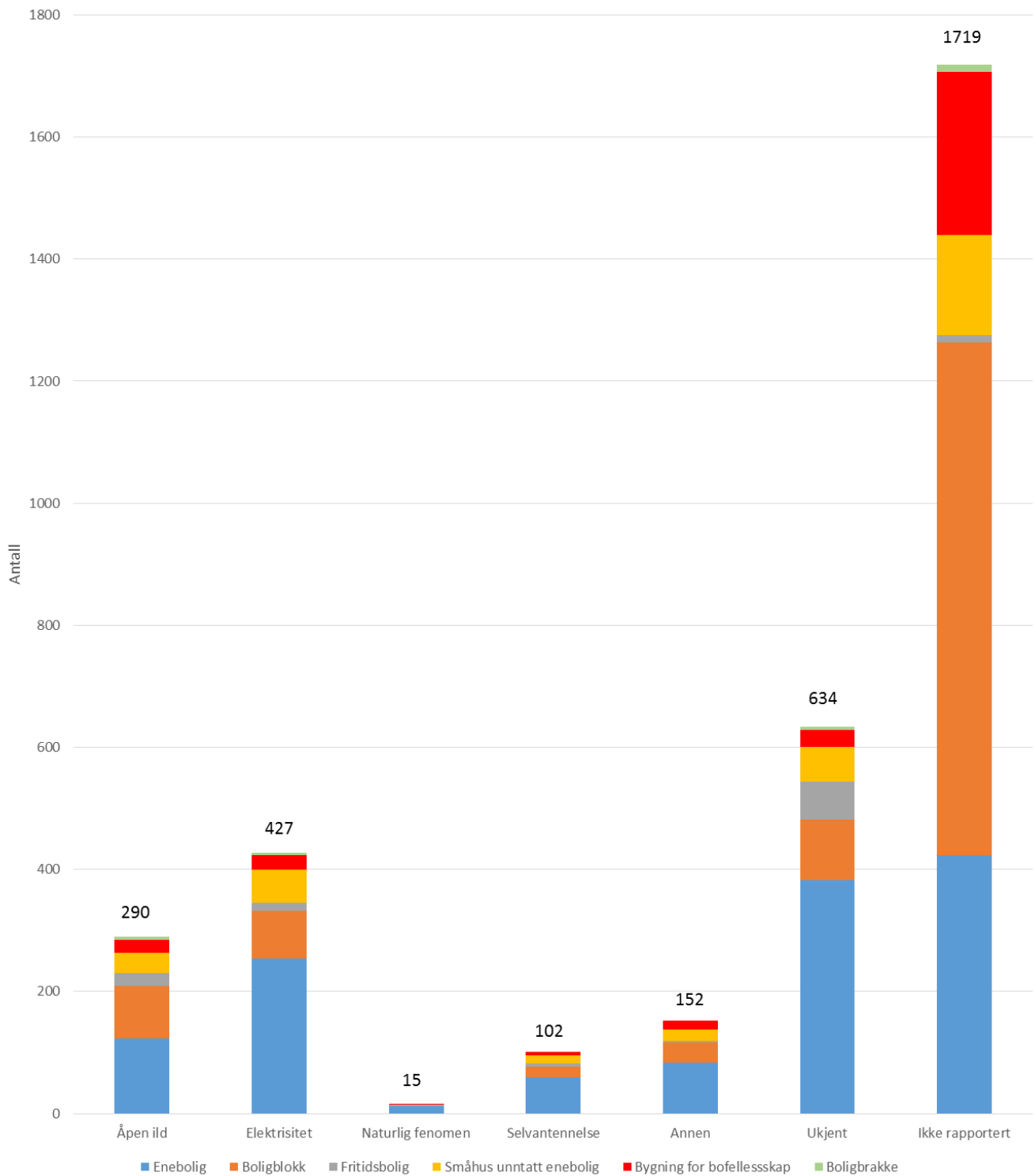
4.7 TENNKILDE

Tennkilde er energikilden som gjør at brannen starter. Hvis vi ekskluderer de brannene der tennkilde ikke er rapportert eller rapportert som ukjent ser vi at for eneboliger var tennkilden i nesten halvparten av boligbrannene (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) elektrisitet (48%). Denne andelen var 36% for boligblokker og 40% for andre boligtyper (fritidsbolig, småhus, bofellesskap, boligbrakke etc). Årsaken til at tallene for elektrisitet er så høye er at branner som starter på komfyren skal føres med tennkilde elektrisitet. Grunnen til at ikke rapportert kommer ut med så mange hendelser her, er at vi ikke spør om tennkilde for brannhindrende tiltak komfyr, da tennkilden for disse i all hovedsak er elektrisitet. Dvs. at omtrent alle de ikke rapporterte kan legges til tallene for tennkilde lik elektrisitet.

Slik tallene ligger nå, utgjorde åpen ild 40% for boligblokker, men "bare" 23% for eneboliger. Men, som nevnt over ville disse andelenene blitt mye mindre hvis vi tok hensyn til at de fleste brannhindrende tiltak ikke har tennkilde lik "ikke rapportert, men elektrisitet (se figur 14).

Som for hva brannen startet i er disse tallene brann- og redningsvesenet sin vurdering der og da, i en hektisk situasjon, og dette kan være forskjellig fra hva politiet kommer frem til i sin fastsettelse av brannårsak i etterkant.

Figur 14: Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr. Antatt tennkilde, etter boligtype. 2017

4.8 HVORDAN BRANNEN STARTET

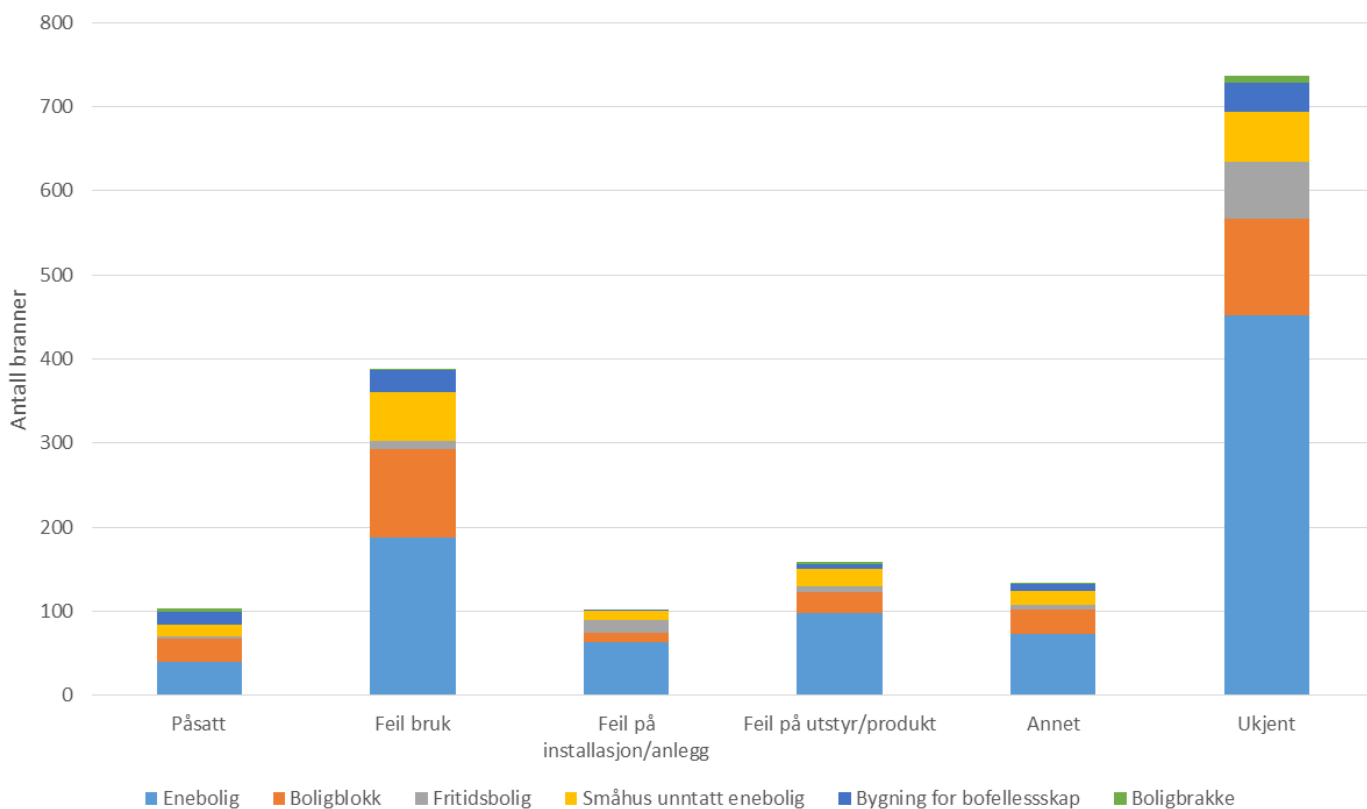
Brannvesenets vurdering av hvordan boligbrannene startet kan sees på tre måter. På den ene siden har vi de brannene der dette ikke er rapportert. På den andre siden har vi tilfellene hvor dette er rapportert, men satt til "Ukjent" årsak. Man kan betrakte andeler ift. alle branner, også de som ikke er rapportert. Man kan ta bort de ikke rapporterte, men beholde de ukjente. Eller man kan kun se på de som har fått fastsatt en årsak/startmåte. Ved sistnevnte metode gjør man, bevisst eller ubevisst, den forutsetning at de ukjente og ikke rapporterte fordeler seg akkurat som de brannene som har fått fastsatt er spesifisert årsak. Det kan derimot tenkes at visse typer branner er vanskeligere enn andre å anslå. For eksempel vil sannsynligvis elektriske branner ofte være enklere å fastslå enn påsatte.

Ukjent-andelen er her høy. Hovedårsaken til dette er at vi ikke spør om hvordan brannen kan ha startet for brannhindrende tiltak komfyr. For brannhindrende tiltak komfyr er det her ikke like selvsagt hvor de ville havnet som det er for tennkilde (som i all hovedsak er elektrisitet, jf. kap. 4.7). De fleste brannhindrende tiltak komfyr vil ha startet pga. feil bruk, men noen kan også være feil på utstyr eller endog påsatt (påtenne gjenstander på komfyren etc.

Etter metode 2 (se figur 15) ser vi at ukjent-andelen var på hele 45%. Feil bruk sto for 24%, mens både påsatt og feil på installasjon/anlegg sto for 6%.

Som i kapittel 4.6 og 4.7 må disse tallene sees på som brann- og redningsvesenets vurdering der og da, i en hektisk situasjon, og kan variere i hvert enkelt tilfelle fra den brannårsak politiet kommer frem til.

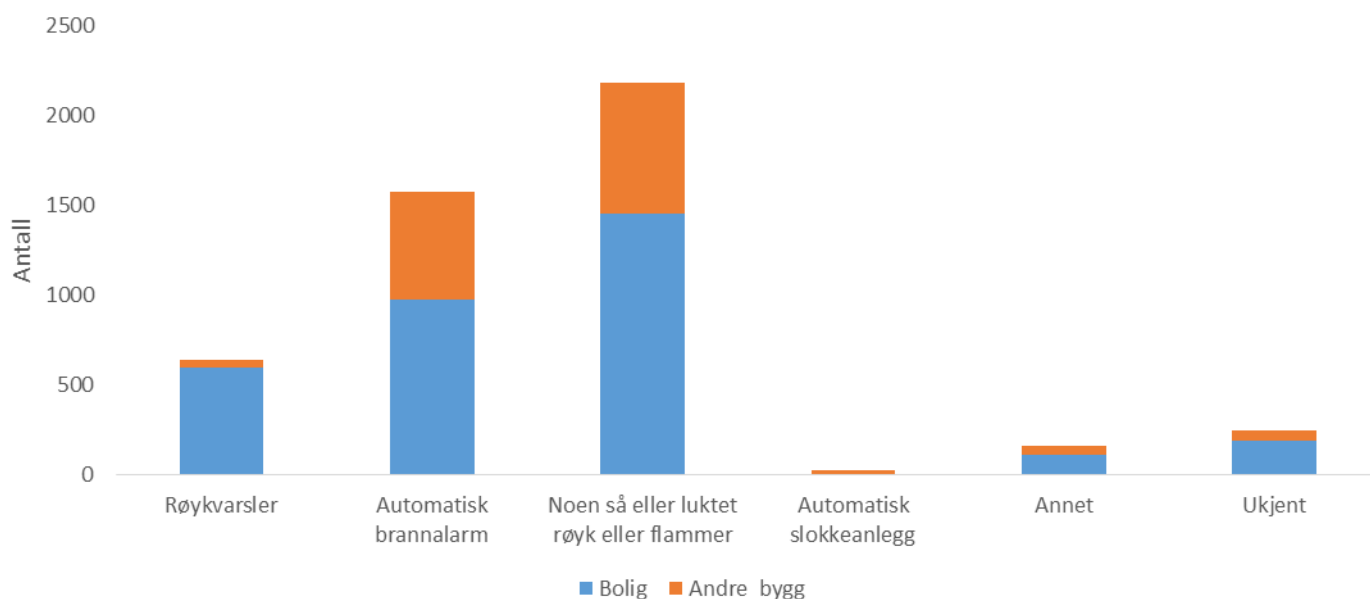
Figur 15: Brannvesenets vurdering av hvordan brannen startet. Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. Eksklusive ikke rapporterte. 2017

4.9 HVORDAN BOLIGBRANNENE FØRST BLE OPPDAGET

Boligbranner oppdages oftest først ved at noen så eller luktet røyk eller flammer. Dette er tilfellet i nesten halvparten av brannene. I en av tre branner er det en automatisk brannalarm som først varsler brannen, mens det i 18% av tilfellene var en røykvarsler. I 6% av tilfellene var det ukjent hvordan brannen ble oppdaget (jf. Figur 16).

Figur 16: Hvordan ble branner og brannhindrende tiltak komfyr først oppdaget. Boliger vs. andre bygg. 2017

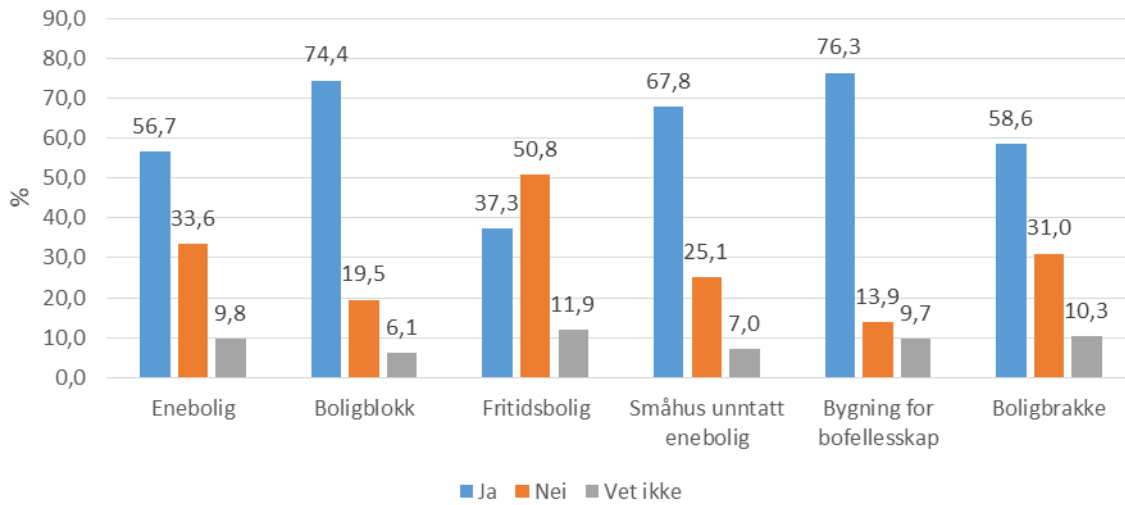

4.10 PERSONER TIL STEDE VED BRANNSTART

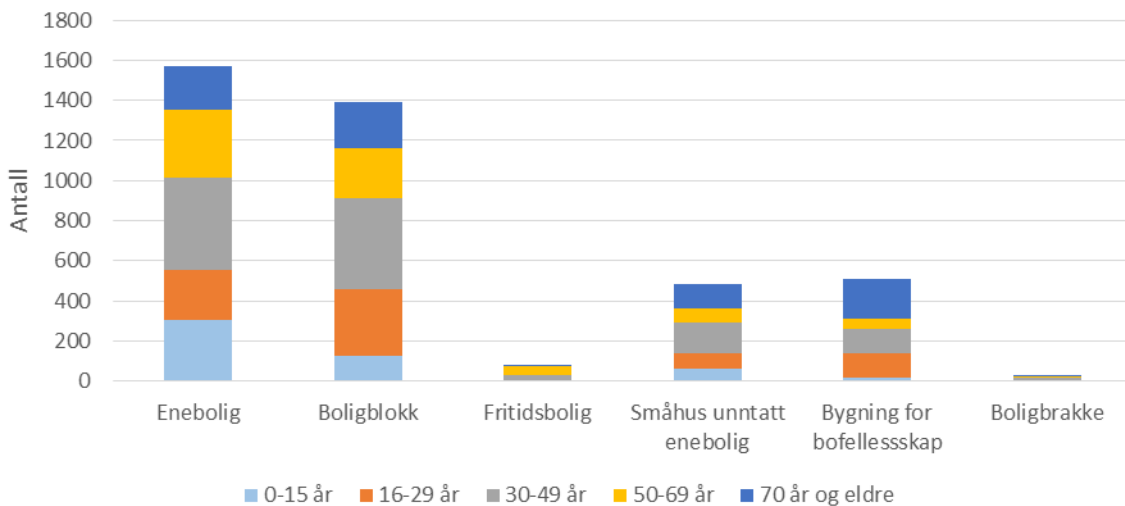
For de branner i bolig (inklusive brannhindrende tiltak komfyr i bolig) der man vet om det var personer til stede eller ikke da det begynte å brenne (altså eksklusive "vet ikke"), var det i drøyt 7 av 10 branner personer til stede (se figur 17). Dette er en tilsvarende andel som i 2016. Det er altså et høyt potensiale for at personer skal omkomme i brann, og det er ofte i den enkelte brann små marginer for om dette skjer eller ikke. Branner i boligblokk og bygninger for bofellesskap drar snittet opp, med hhv. 79% og 85% (se figur 17).

Det er i snitt 1,3 personer til stede ved brannstart bolig i de tilfellene dette er kjent (jf. figur 18). Totalt snaut 4 100 personer ble rapportert til stede i branncellen ved brannstart i bolig i 2017, herav 1568 i enebolig, 1391 i boligblokk, 508 i bygning for bofellesskap, 484 i småhus, 80 i fritidsbolig og 28 i boligblokk (jf. figur 18).

Figur 17: Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig: Personer til stede i branncellen da brannen startet. Brannvesenets vurdering. 2017

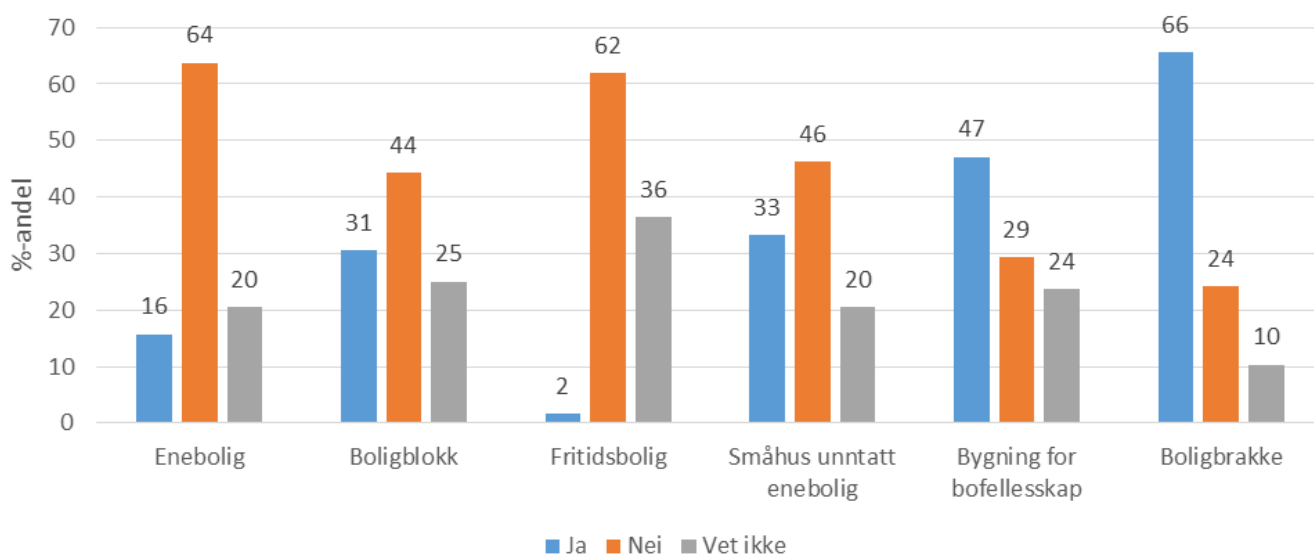
Figur 18: Antall personer fastslått til stede ved brannstart da det begynte å brenne. Boligbranner og brannhindrende tiltak komfyr i bolig. 2017

4.11 RISIKOGRUPPER

Når man ser på andre risikofaktorer enn høy alder viser statistikken for boligbranner (inkl. brannhindrende tiltak komfyr) at det i 2017, etter brannvesenets vurdering, var minst en person innenfor minst en risikogruppe til stede da det begynte å brenne i 26% av brannene. Risikogrupper var ikke til stede i 51% av brannene, mens brannvesenet ikke kunne si verken ja eller nei til dette i 23% av tilfellene. For branner i boligblokker oppgis personer i risikogruppe til stede med dobbelt så høy andel som i eneboliger (se figur 19).

Figur 19: Noen til stede i branncellen med minst ett av flg.kjennetegn: Rusmisbruker, psykiatri, fysisk funksjonsnedsettelse, kognitiv svikt, lite kjennskap til norsk sikkerhetskultur eller begrensede norskkunnskaper. Boligbranner og brannhindrende tiltak

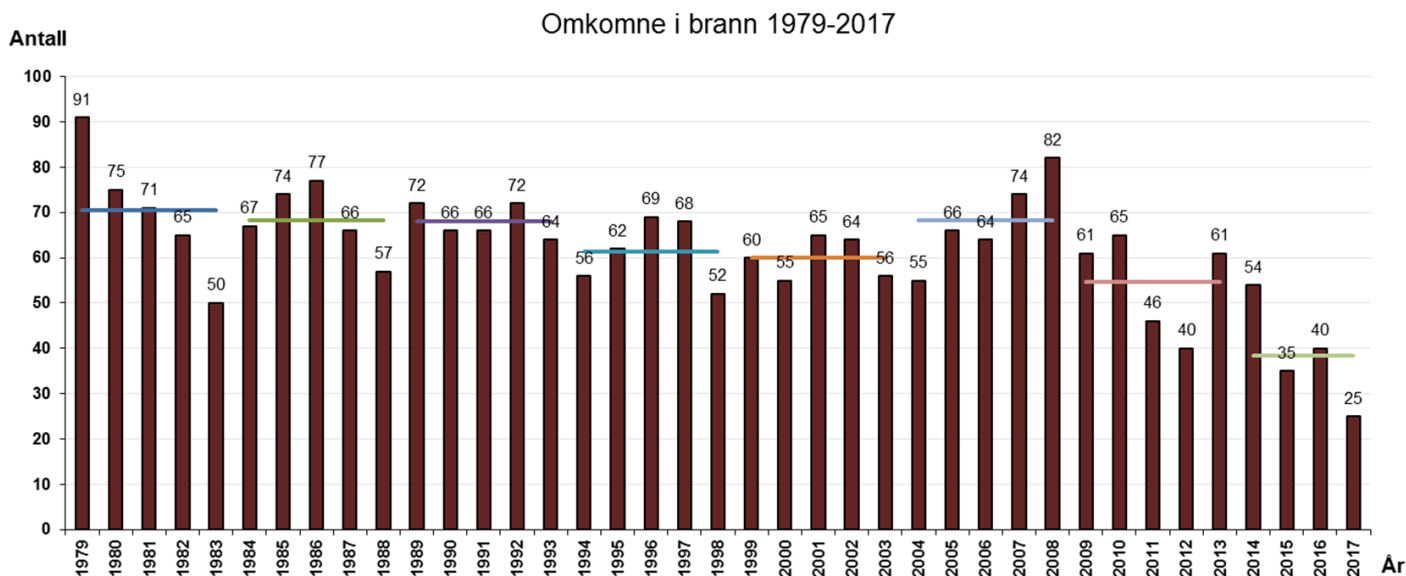

5 KONSEKVENSER AV BRANN

5.1 OMKOMNE PERSONER

I 2017 omkom 25 personer i brann (se figur 20). Dette er det laveste antallet siden DSB startet å registrere dette i 1979. Siden DSB startet registreringene av omkomne i brann har over 80% av alle de omkomne i brann omkommet i boligbrann. Vi ser nå en tydelig trend siden starten av årtusenskiftet på et fallende antall brannomkomne.

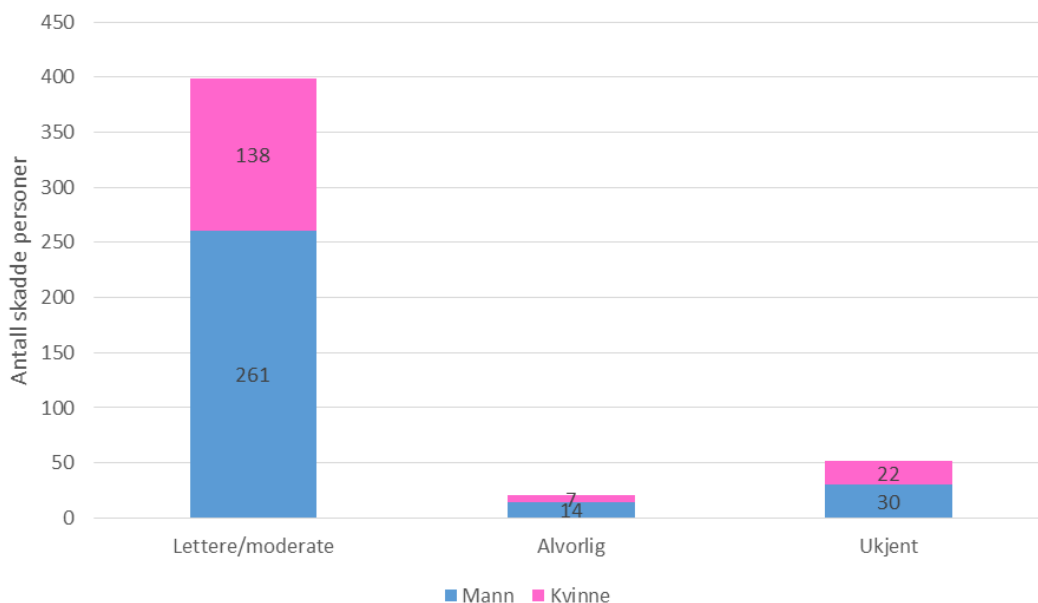
Figur 20: Omkomne i brann

5.2 SKADDE PERSONER

Vurdering av brannskader er et svært vanskelig tema. Psykiske skader av en brann kan være svært vanskelig å oppdage under brann. Hva er skade og hva er normal reaksjon på noe så traumatisk som en brann? Psykiske skader kan også først inntreffe en stund etter brannen. Fysiske brannskader kan ofte være enkle å påvise, men også de kan være umulig å identifisere under brannens gang. Av denne grunn må tallene i figur 21 tas for hva de er, brannvesenets vurdering der og da av skadeomfanget på person. Tallene omfatter kun fysiske skader.

Figur 21: Antall skadde personer etter brannvesenets vurdering. Bygningsbranner og brannhindrende tiltak komfyr. Skadens alvorlighetsgrad. 2017

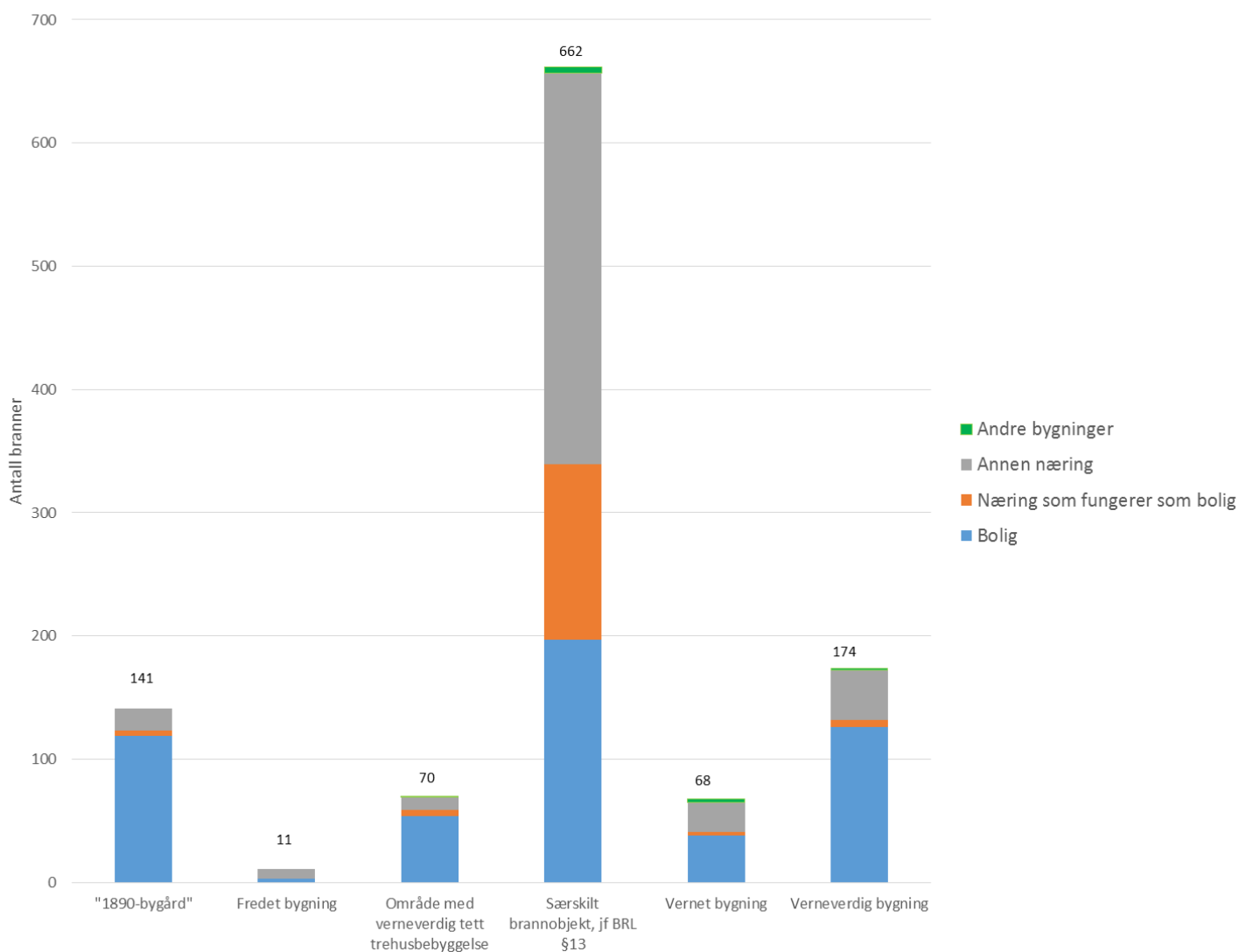

5.3 BRANNER I SÆRSKILTE BRANNOBJEKTER, FREDEDE OG VERNEVERDIGE BYGNINGER MV.

Særskilte brannobjekter, fredede bygg, vernede bygg mv. er objekter der brann kan få særskilte konsekvenser. Brannvesenet rapporterte inn snaut 662 branner i særskilte brannobjekter for 2017, en økning på 10% fra året før (se figur 22). Det er viktig å merke seg at en bygning kan være både særskilt brannobjekt, fredet og/eller vernet samtidig, slik at tallene i figur 22 ikke umiddelbart kan slås sammen for å finne antall branner i slike objekter totalt sett.

Et særskilt brannobjekt er objekter med særskilt risiko for tap av liv eller andre samfunnsmessige konsekvenser. For definisjoner på verneverdige og fredede bygg mv., se Riksantikvarens nettside: <http://www.riksantikvaren.no/Fredning/Fredet-vernet-verneverdig>

Figur 22: Antall branner og brannhindrende tiltak komfyr i særskilte brannobjekter, fredede bygninger mv. 2017

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap**

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Telefon 33 41 25 00
Faks 33 31 06 60

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

